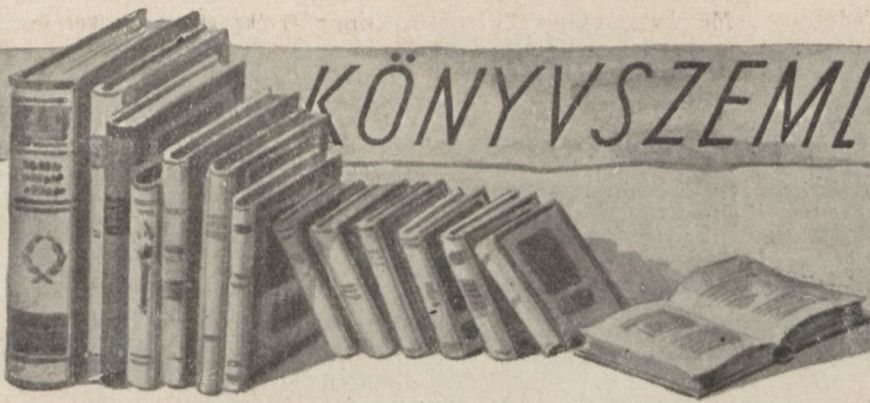

KÖNYVSZEMLE

A Szovjetunió hadigazdálkodása a Nagy Honvédő Háború alatt. Irta: N. Voznyeszenszkij. Moszkva. 1948. Ogiz kiadás. 121 oldal.

A Nagy Honvédő Háború alapjaiban változtatta meg a Szovjetunió népi gazdálkodását. A háború győztes befejezése érdekében a szocialista gazdálkodásról a háború különleges törvényszerűségeinek megfelelően hadigazdálkodásra kellett áttérni.

A szocialista hadigazdálkodás elméletét Sztálin teremtette meg. A hadigazdálkodás első időszakában a termelőerőket kelet felé telepítették át a munkásosztály és az értelmiség hősiességének erőfeszítésével, a Lenin-Sztálini párt irányítása mellett. Új, rendezett és gyorsan fejlődő, nagy termelőbázisok létesültek az Uralban, a Volga mentén és Szibériában.

A következő időszak a hadigazdálkodás termelési időszaka volt. „A szovjet nép önzetlen munkája az arcvonal mögött, a Szovjet Hadsereg hősiességével a haza védelmének kiváló, történelmi példája volt.” (Sztálin).

A háború előtti időszak termelési eredményeinek tervszerű kialakulása mellett összehasonlítást tesz leírásában a fasiszta és egyéb kapitalista államok válságokkal küzdő gazdasági rendszerével.

A Szovjetunió hadigazdálkodásának alapját a szocialista tulajdon és termelési eszköz képezte.

Az egyesült szovjet végrehajtó és a törvényhozó hatalom és a Szovjetunió Kommunista (Bolshevik) Pártja, az országos pártvezetőség által megalkotott Állami Védelmi Bizottsággal, Sztálin rendeletei alapján biztosították a szovjet békegazdálkodás egységes és tervszerű mozgósítását a győzelem érdekében.

Számszerű adatok tömegével bizonyítja azt a hősiesség munkát és hatalmas eredményeket, amelyeket a szovjet ipar és haditermelés, a mezőgazdaság és élemezés, szállítás, áruforgalom, költségvetés, hitel és pénzügyi kérdések terén elért és kifejtett a szovjet nép.

A szocialista hadigazdálkodás terveinek ismertetése után megjelöli a szocialista gazdálkodás háború utáni feladatait, melyek abból állnak, hogy a lerombolt gazdaságokat újjáépítsék, a termelést a Szovjetunió összterületén a háború előtti szintre emeljék és tervszerűen haladjanak a

kommunista társadalom felépítése felé. Viszont, amíg az imperializmus állandó, támadási veszélye fenyeget, szükséges a hatalmas termelőerővel rendelkező, felfegyverzett nép állandó ébersége.

N. K.

A Szovjetunió tüzérése. Irta: I. S. Protschko vezérőrnagy. Idegennyelvű irodalmi kiadás. Moszkva 1944.

A szovjet hadsereg dicső győzelmeinek kivívásában oroszánrészt a szovjet tüzérést illeti. Sztálin géniuszától vezette hatalmas csapásokat mért az ellenségre, szétrombolta erődtéseit és megsemmisítette élő erőit. A szovjet tüzérést hírneve az egész világot bejárta.

A korszerű csaták és ütközetek jellegének megértésére a tüzérést szerepének tüzetes vizsgálata nélkülözhetetlen. E célból a szerző ismerteti azt a fejlődést, melyen a tüzérést az első világháború óta átment. Az első világháború fontos volt a tüzérést fejlődéstörténetében. A XX. század kezdetén az ipar rohamos megnövekedése a tüzérést harceszközök tömeges előállításához vezetett. A legfőbb hadviselő országok nagyszámú és különböző gyártmányú tüzéranyaggal rendelkeztek. A mozgósítás után Oroszországnak 7030, Franciaországnak 4792, Angliának 1352, Németországnak 11.258 és a Monarchiának 4130 lövege volt. Minden 1000 katonaéra esett a németeknél 4,4, a Monarchiában 3,5, a franciáknál 3,8 és a cári orosz hadseregben 3,4 löveg. Mennyiségileg tehát a németek álltak a legjobban, minőségileg azonban az orosz és francia löveganyag jobbnak bizonyult a németénél. Már az első hadműveleteknél megmutatkozott a tüzérést nagy szerepe. Jelentősége csak fokozódott, midőn a vonalak megmerevedtek, az állás-harc megkezdődött. A beásott, megereődített ellenséges védelmi rendszer áttörése más feladat elé állította a tüzérést. Az áttörés hatalmas tüzérést előkészületet igényelt, ugyanakkor előállt a gyalogságnak a tüzéréstől történő közvetlen támogatása és kísérése. Erre a célra a könnyű, saját legénység által vontatott speciális lövegek szolgáltak. E lövegek képezték az ún. „gyalogosági tüzérést.” A repülőek elleni védekezés létrehozta a légvédelmi tüzérést. 1916-ban új fegyver jelent

meg, a páncélos ellenszere, a páncéltörő löveg.

Az első világháború orosz tüzérése már világhírű, messze felülmúlta a német tüzérést. A német vezérkar egyik vezetője, Hans Kuhl írta: „A harc kiképzésben az orosz tüzérést az első hely illeti.”

Az orosz tüzéréstnek első világháborús szerepe után a szerző a két világháború közötti időszakról foglalkozik. Megvizsgálja, mi történik ebben az időben a tüzérést anyag fejlődése terén. A löveganyagot korszerűsítik; a lőtávolságot növelik, tüzergyorsaságot fokozzák, az oldal és magassági irányzati határt nagyobbitják.

A tüzérést általános méltatása keretében kiemeli a szerző a páncéltörő és légvédelmi tüzérést szerepét. A légvédelmi tüzérést hatásos működésének illusztrálására a Moszkva ellen 1941-ben intézett légitámadásokat ismerteti. A Moszkvát védő légvédelmi tüzérést 272 ellenséges repülőgépet lőtt le, kiérdemelve a Szovjet Véderő legfelsőbb parancsnoka, Sztálin generalisszimusz köszönetét.

A következő részekben a tüzérést fajtait és jellegzetes harc eljárásait tárgyalja a szerző, kezdve a könnyű tábortüzeréstől, a páncéltörő tüzéréstől a rohamtüzerészig. A szovjet tüzérést rohamlővegei a német „Tigris” páncélos és „Ferdinand” rohamlőveggel szemben jól megállták helyüket.

A szovjet tüzérést kiválóságát a német páncélosok elleni harcban mutatta be. Ez a harc, hidegvért, bátorságot és merészséget követelt a helyes harcászati érzék és szakmai tudás mellett. Mindezen tulajdonságok legjellegzetesebb sajátosságai a szovjet tüzernek Hála a szovjet konstruktoroknak, a 7,6 cm-es ágyú és az 5,7 cm-es páncéltörő ágyú a német páncélosok falát átütötték, sőt az orel-kurszk és belgorodi harcokban a németek új 60 tonnás páncélosát (Tigris) és vastag páncéltatú rohamlővegét (Ferdinand) is szétlőtték.

De nemcsak a védelemben, hanem a támadó hadműveletekben is jelentős szerephez jutott a szovjet tüzérést. 1941—42 és 1942—43 telén Moszkva mellett, a Woikov-fronton, Weliki-Lukinál, Sztalingrádnál, a leningrádi blokádtörésénél, Kurszknál és Charkovnál stb. a támadások sikeréhez a szovjet tüzérést nagyban hozzájárult.

A szovjet tüzérség minden tevékenységét tüzérségi fölény jellemezte. Egyes frontszakaszokon 2—300 löveg jutott 1 km-re. A sztalingrádi csata első napján november 19-én a szovjet tüzérség 689.000 lövést adott le.

A következő részekben a szerző a szovjet tüzérségnek az orelí és belgorodi harcokban elért eredményeit méltatja. 1943-ban a németek Orel és Belgorod térségében döntő sikereket akartak elérni. Nagyerejű támadásuk megghiúsult a szovjet hadsereg védelmében. A németeket kudarc érte. Már az első három csatában 1539 német páncélos megsemmisült. Egy tüzerkötleték Sabotin alezredek parancsnoksága alatt az első két napon 80 német páncélost, köztük 35 „Tigris” semmisített meg. Ennek az egységnek tüzei az ellenséges páncélosokat 7—800 m-ről lötték ki. Sok esetben előfordult azonban, hogy a szovjet tüzei a „Tigris”-t 100—200 m-re előreengedték s a legrövidebb távolságon semmisítették meg. A belgorodi szakaszon a németek ugyancsak vereséget szenvedtek.

A Nagy Honvédő Háború alatt a szovjet tüzei számos tanújelét adták hősiességüknek, hidegvérüknek és merészségüknek. A tüzei sorában többszázan kapták a „Szovjetunió Hőse” legnagyobb kitüntést, több, mint 66.000 tüzer kapott jelvényt és érem kitüntéseket. Minden ténykedésükkel igazolták a Sztalin-i mondást: „A tüzérség a harc istennője.”

M. L.

Mi az igazság Görögország körül?
A demokratikus görög kormány Kék Könyve az amerikai angol megszállásról, a monarchofasizta kormányról és a görög nép küzdelméről. („La vérité sur la Grèce. Livre Bleu sur l'occupation américano-anglaise, sur le régime monarcho-fasciste, sur la lutte du peuple grec.”) Francia nyelven kiadta Görögország ideiglenes demokratikus kormányának külügyminisztériuma. 206 oldal.

Külföldi és görög újságírók, valamint európai és amerikai politikai személyiségek újságcikkeire és hivatalos nyilatkozataira támaszkodva a görög demokratikus kormány tömör, de világos képen mutatja be a nyilvánosságnak Görögország mai politikai, gazdasági és katonai helyzetét.

Teljes részletességgel tárgyalja az angolszász imperialisták által létrehozott fasizta uralmat.

A Balkáni Bizottság által létrehozott „gyermek-kérdést” minden részletében megismerjük e könyvből. A kötet végén áttekintést kapunk a szabad Görögország mai életéről és demokratikus kormányának munkájáról. Foglalkozik a beszámoló az EAM által hirdetett meghétkelés politikájával is.

Markosz tábornok 1948 augusztus 15-i, az UNO-hoz intézett kiáltványát teljes terjedelmében olvashatjuk a könyvben.

L. I.

Berlin ostroma. Írták: A Szovjet Hadsereg katonái. A Szovjet Védőerő Főparancsnokságának kiadása.

Moszkva, 1948. 473 oldal (oros nyelven).

A könyv szerzői munkálatai közvetlenül a háború alatt és annak győzelmes befejezése után kezdődtek. Szerzői a szovjet hadsereg katonái, tiszthelyettesei, tisztjei és táborno-kai. A könyv írói mozaikszerűen állítják össze élményeiken keresztül a berlini csatát.

Mindannyian arról írtak, amit személyesen tettek, láttak, gondoltak, éreztek a Berlinért folyó harcok idején.

1945 május 8-án a német hadsereg képviselői aláírták a feltétel nélküli fegyverletételt.

A szovjet nép és hadserege Sztálin bölcs vezetésével fényes győzelmet aratott Németország és szövetségesei felett. A győzelem Vörös Zászlója fekerült a Reichstag épületére.

Az Egyesült Államok és Nagybritannia hadserege a Szovjet Hadseregnek köszönheti a nyugati hadszíntéren elért eredményeit, mert a németek a keleti hadszíntérré csoportosították át erejük zömét, és így a nyugati partraszállóknak lényegesen könnyebb feladatot kellett megoldaniuk, mint a Szovjet Hadseregnek. A nyugati hadszíntéren gyorsan haladhattak előre, mert nem ütköztek szervezett német ellenállásba. A német fasizták azt óhajtották elérni, hogy Berlint először az amerikai-angol hadsereg egységei ériék el; korábban, mint a szovjet hadsereg.

Hitler is ilyen terveket szőtt, amikor a 12. német hadsereget az Elbáról átcsoportosította a keleti hadművelési területre.

A szovjet hadsereg győztes harcokon át jutott el Berlinig és ott bekerített több, mint 200.000 embert, 3000 löveget, 250 harckocsit és rohamlöveget. Berlintől délkeletre a frankfurti csoportban 200.000 embert, 2000 löveget és közel 300 harckocsit.

Veidling tábornok, Berlin német csapatainak parancsnoka április 28-án javasolta Hitlernek, hogy a megmaradt egységekkel nyugati irányban törjenek ki. Hitler ezt a tervet elvetette és elrendelte Berlin védelmét a végsőkig.

Április 29-én és 30-án már a Reichstag körül folyt a harc.

Április 30-án 14 óra 25 perckor a győzelem vörös lobogója felkerült a Reichstag homlokzatára, bár a harcok még az épületen belül folytak, egészen május 1-ig.

Az április 30-iki harcok után a töredék német egységek négy különálló csoportban folytatták ellenállásukat május 2-ig. Április 30-án a délutáni órákban eltűnt maga Hitler is. Öngyilkosságának híre gyorsan szétfutott.

Május 1-én 18 óra 30 perckor a szovjet csapatok a német egységek utolsó töredékeit is felszámolták és május 2-án a fasizta német csapatok feltétel nélkül letették a fegyvert.

A Berlin ellen intézett roham az egész világ előtt nyilvánvalóvá tette a Szovjet Hadsereg hatalmas erejét és Sztálin lángelméjét.

Ezeket a harcokat eleveníti fel és

érezkelteti a sorokon és a gyönyörű illusztrációkon keresztül a könyv minden sora.

M. Gy.

Egon Ervin Kisch tisztelettel bemutatja az **Amerikai Mennyországot**. Szikra kiadás, 1948. 308 oldal.

Egon Ervin Kisch, aki nemrégén hunyt el, egyike volt a baloldali újságírók legjobbjainak. Könyve, amelyet még a nácizmus előtti időkben írt, hatalmas riport az Egyesült Államokról. A könyv, megírása óta eltelt hosszú és eseménydús idő dacára, ma is időszzerű, friss és izgalmas. Európa akkori olvasóközönsége még nem látta helyes szemmel az amerikai életet, csak fényoldalait ismerte fel. A marxista műveltségű szerző azonban már akkor megfelelő megvilágításban látta Amerika mindennapi életének mindinkább erősödő ellentmondásait és a kiáltó igazságtalanságokat. A valóban szocialista író könyvében tilalomfát emel az embereknek Amerikában történő elnyomása ellen.

L. I.

Tereptan mindenki számára. Írta és rajzolta: Horváth Andor őrnagy. (Szikra kiadás, 1948. 192 oldal).

A szerző könyvében a tereptan gyakorlati tudományát ismerteti, amit úgy az oktatóknak, mint a tanulóknak egyaránt ismerniük kell.

A könyv I. fejezete a tereptan ismerteti katonai szempontból.

A II. fejezetben az oktatóknak ad gyakorlati és praktikus támpontokat.

A III. fejezetben a térkép rendezését és használatát ismerteti.

A IV. fejezet a térkép síkrajának oktatására ad választ. Ismerteti a térképjeleket.

Az V. fejezet a domborzatot és annak rajzát közli. Elsősorban a szintvonalakkal történő ábrázolást ismerteti egyszerűen és gyakorlatiasan. Bemutatja azt is, hogyan kell a szintvonalak segítségével a lejtőszöget megállapítani.

A VI. fejezet a térkép használata. Így a helymeghatározások a térképen, valamint a terepen (műszer nélkül, műszerrel). Tájékozódás a terepen.

A VII. fejezetben a gyakorlatias vázlatok rajzolására kerül sor.

A VIII. fejezet a Bézard-tájoló általános ismertetését, szerkezetét, alkalmazási módjait közli.

A Függelék a különleges térképeket tárgyalja. Részletesen kitér a szovjet térképjelekre, valamint a dunavölgyi államok jeleire is.

A több, mint 200 ábrával, köztük számtalan színes ábrával rendezett könyv elsősorban a honvédségnek készült. Ezt a célját a szakrészek egyszerű, rövid, katonás stílusával, elvont fogalmaknak észszerű, kézzelfogható megmagyarázásával tökéletesen valósítja meg a szerző. A könyv mindazt tartalmazza, amit egy katonának, legyen az honvéd, tiszt, helyettes, vagy tiszt, tudnia kell. De tartalmazza mindazt, amit az ifjúságnak a földrajzi ismeretek mellett, tereptanból is tudniuk kell.